

Polarportalip naatsorsuiffik 2022-mut nalunaarusiaa

2022-mi Kalaallit Nunaata Sermersua aatsinneqarnerup nalaani oqimaassutsumik kingumut annaasaqaqqippoq ukiup ingerlanerani pilersorneqarnermit anginerusumik. Immallu sikuata siammarsimassusia sulii milliartorluni.

Europap Amerikallu avannaa'tungaata ilaani annertuuni aatsaat taama kiatsigisumik takunniffiunerata nalaani Kalaallit Nunaanni pueqqukannerlunilu isugutassimavoq. Aatsinneqarnerup nalaa kingusissukkut aallartissimavoq aggustillu qiteqqunnerani assut annertuumik nittaalluni naasimalluni. Initussusaatali oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa tamarmiusup takutippaa sermersuup 84 Gt annaasimagai. Taamaalilluni ukioq 2021/22 tassaavoq ukiut tullerit 26-ssaat initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat minusimiittoq. Kingumut qiviarutta aatsaat 1996-imi sermip oqimaassusaa annertuseriarsimasooq takusinnaavarput. Naatsorsuiffiullu naanerata kinguninngua piffissat ilaanni arlaleriarluni annertuumik kiattarsimavoq sialleqqittarsimallunilu.

Tulliusumi 2022-mi Issittumi malinnaavigininnermi paasisat pingaarnerit qivialaassavagut:

- Aasaq nillataartoq aatsaat taama kiatsiginermik assullu qatsissumi siallernerimik malitseqartoq
- Naatsorsuiffiup nalaani Sermersuarmi pissutsit nalinginnaakannersut – kisianni sulii ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit annaasaqarluni
- Aatsinneqarnerup nalaa 2022-mi kingusissukkut allartippoq
- Annaasaq ataatsimoortoq – initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat tamarmiusooq
- Immap sikuata 2022-mi siammarsimassuseq minnerpaat 9-aat anguaa

Aasaq nillataartoq aatsaat taama kiatsiginermik assullu qatsissumi siallernerimik malitseqartoq

Kalaallit Nunaanni 2022-mi aasaanera nillikannersimavoq. Tamanna Nunarsuup affaata avannarliup silaannartaani kaaviiarnermut naapertuulluarpoq: naqitsinertuffeqaraangat taamalu Amerika avannarliup qulaani kialluni (soorlu 2021-mi) imaluunniit Europap qulaani (soorlu 2022-mi), taava Kalaallit Nunaanni kiassiut appasikannertarpoq. Tamatumunnga patsisaavoq nunarsuup silaannaasa ungaleriissitaartut allersaanni anorersuup ingerlaarfia, pissutigalugu Kalaallit Nunaata qulaani naqitsiniisaffeqalersitsillunilu nillertitsimmat.

Paarlattuanik ukiaanera aatsaat taama kiatsigaaq. DMI'p kitaata sineriaani uuttortaaviini 20-usut akornanni arfineq-marlunni septembarimi nillissutsit/kiassutsit rekortiusut nalunaarsorneqarsimapput. Uuttortaavimmi Summit-simi 3260 meterisut qatsitsigisumi assigiinngissut annerpaasimavoq agguaqatigiissillugu nillissuseq $-14,2^{\circ}\text{C}$ -iusimalluni (1991-2020-mut agguaqatigiissamit $9,4^{\circ}\text{C}$ -imik qaffasinnerulluni). Taavalu oktoberi novembarilu pisarnermit kiannerungaarmata Summit-simi ukiaanera 1991-2020-mut naleqqiukkaanni assigiinngissusaat $7,5^{\circ}\text{C}$ -imik angissuseqarpoq. Kiisalu aamma Tunup kijasissuani DMI-p uuttortaaviini pingasuni novembari aatsaat taama kiatsigisimalluni. Pisuni taakkunani tamani anorit kujataaneersut silaannaq immikkut ittumik kiattoq Kalaallit Nunaannut pisissimavaat, Kalaallit Nunaata kitaata kijasissuani siamasissumik aatsitsineq kingunerisimallugu.

Sermersuarmi assut qatsissumi sialuk

Sialuk 2022-mi kingumut takkuteqqippoq immikkullu ittumik aasaanerani. Station Summit-simi 3.216 meterinik qutsissusilimmi uuttortaanerit 1989-mi aallartimmatali aatsaavissuaq 2021-mi siallerneranik nalunaarsuisoqarpoq. Kingumut 2022-mi assut qutsissumi siallerneranik nalunaarsuisoqarpoq, tassalu Kalaallit Nunaata kangiata kijasissuani Station South Dome-mi 2.892 m-inik qutsitsigisumi. Sialuk nillissutsip qerilerfiup eqqaaniinneranik qummulluunniit qaangilaarsimaneranik takussutissaavoq, taamalu qutsitsigisumi aatsitsineq assorsuaq qaqtigoorluni.

Tamatuma saniatigut nittaallat sialuillu aatsaat taama annertutigisut arlaliusut nalunaarsorneqarput: Tamakku pippat Station Nordimi januarimi junimilu, Ittoqqortoormiini marsimi, Nuummi junimi taavalu Kangerlussuarmi oktoberimi. Kiisalu aamma aggustimi Pituffimmi nittaallat sialuillu aatsaat taama annertutigisut nalunaarsorneqarlutik (agguaqatigiissitamit arfinileriaammik anginerusoq), septembarimilu Aasianni (agguaqatigiissitamit sisamariaammik anginerusoq).

Tamatuma kingunerisaanik Nuummi upernaap nalaa Pituffimmilu aasap nalaa taavalu Aasianni Kangerlussuarmilu ukiap nalaa aatsaat taama masatsigaaq. Nuummi Aasiannilu ukioq 2022 tassaavoq aamma ukioq anginerpaamik nittaallunilu siallersimasoq.

Naatsorsuiffiup nalaani Sermersuarmi pissutsit nalinginnaakannersut – kisianni taamaakkaluaq ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit annaasaqarluni

Kalaallit Nunaata sermersuata oqimaassusaanut tamarmiusumut allannguutit illua'tungaaticut nittaannerup aamma sermersuup aatsitaanerata assigiinngissusaattut nassuiaasigaasoq ukiullu ataatsip naanerani tamaticut positivimiittartoq, illua'tungaaticugillu uukkaasarneq sermillu avalequtaasa imaanut atasut aatsitaasarnarat pissutigalugit sinerissami oqimaassutsimik annaasaqartarneq, allannguutit tamakku qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerannut (SMB) ataaticugiissumik sunniutaat ersersippaat.

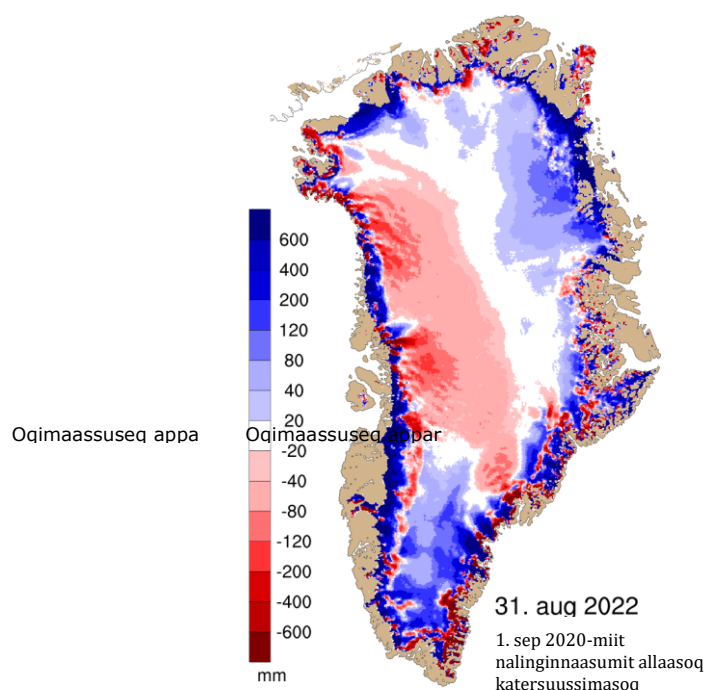
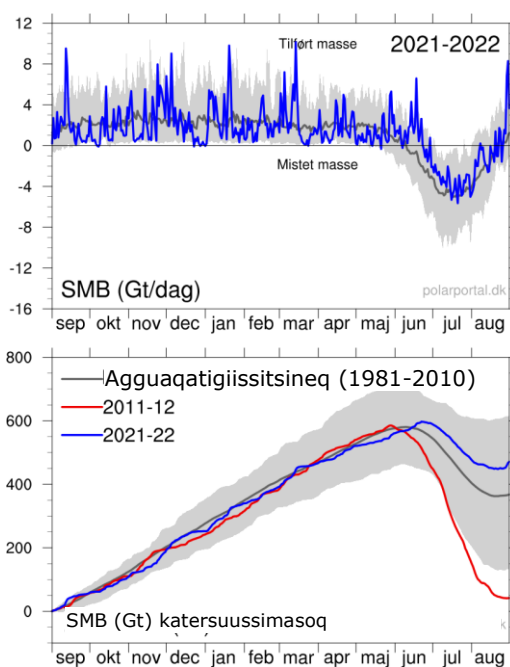
Qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat, tassa Sermersuup qaavata allat ilanngussornagit annertusinera aatsitaaneralu, uuttuinerit piviusut (PROMICE aamma silasiorfiit GCNet GEUS-imiit) aamma qarasaasiakkut pisuusaartitsinerit atorlugit nakkutigineqarpoq. DMI'p ullut tamaasa sermeq imerluunniit Sermersuarmut katersuullutik amerliartorsimasut (nittaannikkut) imaluunniit annaaneqarsimasut (kuunnikkut) qarasaasiaq atorlugu pisuusaartitaliorfigisarpai. Pisuusaartitsinerit taakku aallaavigalugit Sermersuarmi tamarmi qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat qanoq allanngoriartornersoq pillugu annertussuseq ataatsimoortoq pissarsiarineqarsinnaavoq (Takuss. 1).

Naatsorsuiffik 2021-2022 naammat Kalaallit Nunaata sermersuata qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat 471 mia. tonsiuvoq (Gt). DMI'p naatsorsuineri naapertorlugit naatsorsuiffik taanna ukiuni 42-ni paasissutissanik katersuiffiusimasumi qaffasinnerpaat 10-ngattut inissippoq.

Sanilliullugu SMB appasinnerpaajusutut naatsorsorneqarsimasoq taamaallaat 38 Gt-iuvoq 2012-imi.

Initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat tamarmiusoq qiviarutsigu tassaasoq qaavata aatsitaanera aamma imaanut uukkaasartut kiisalu sermit imaanut atasut aatsitaanerat ataatsimut katinnerat, taava Kalaallit Nunaata sermersua naatsorsuiffiusumi qaammatinik 12-nik sivilussuseqartumi 2022-milu aggustimi naasumi sermimik 84 mia. tonsit missaannik annertutigisumik annasaqarsimavoq. Tassa imaappoq ukioq 2021/2022 tassaasoq Kalaallit Nunaata sermersua ukiut tulleriit 26-ssaannik minnerulersimasoq.

2022-mi annaneqartoq taanna ukiuni 36-ni paasissutissanik katersuiffiusimasumi nr. 27-tut inissippaa. Allatut oqaatigalugu naatsorsuiffik 2021/2022 Kalaallit Nunaata sermersuanut nalinginnaakannersimavoq. Taamaakkaluartorli naatsorsuiffik naammat Sermersuaq ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit annasaqarsimavoq. Takussutissiaq 1-imi nunap assingani takutinneqarpoq 2020-2021-mi SMB-p annertusisimanera (tungujortoq) aamma SMB-p annasaqarsimanera (aappaluttoq) piffissami sivilussumi agguaqatigiissitamut sanilliullugu (qasertoq).

Takussutissiaq 1: Saamerleq: Nunap assingani 2021-2022-mi SMB ukiumoortoq piffissamut toqqammavigneqartumut 1981-2010-mut naleqqiukkaanni assigiinngissusaat takutinneqarpoq (aatsitaaneq mm-inngorlugu). Tungujortup sermip ataatsimut katersuussimanerata annertussusaa agguaqatigiissitamit anginerusoq takutippaa, aappaluttullu sermimik annasaqarsimaneq agguaqatigiissitamit anginerusoq takutillugu. Talerperleq: Kalaallit Nunaanni sermersuup SMB-ia ullukkaarlugi (qulleq) aamma katersuussaq (alleq), ullormut Gt (mia. tonsit) aamma Gt (mia. tonsit) taama malittariillutik. Titarnerit tungujortut "SMB-ip ukiua" 2021/2022 takutippaat. Titarnerup qasertup 1981-2010-mut agguaqatigiissitaq takutippaa, qasertumillu qalipaattillit ukiup ingerlanerani ullut tamaasa nalunaarsukkat annerup tullii minnerullu tullii takutillugit. Titarnerup aappaluttup allermiittup SMB-ip ukiua appasinnerpaasimasoq 2011/2012 takutippaa. (Najoqqutarisaq: Polar Portal).

Qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat

Qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat tassaavoq allat ilanngussornagit Sermersuup qaavata annertunerulersimanera aatsitaasimaneralu. Nittaallat sialuillu Sermersuup oqimaassusaanik annertunerulersitseqataasarpit, aatsitaanerullu Sermersuaq millisittarlugu. Initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerannut tamarmiusumut sanilliukkaanni qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerata Sermersuup qaavanut ilanngunneqarsimasut nalunaartarpai – tassa imaappoq ilulianngorlutik uukkaassimasut imarmullu kissartumut pinikkut aassimasut ilanngussornagit. 1990-ikkunniilli qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa inernerat ataatsimut isigalugu appariartorsimavoq.

Aatsinneqarnerup nalaa 2022-mi kingusissuklut allartippoq

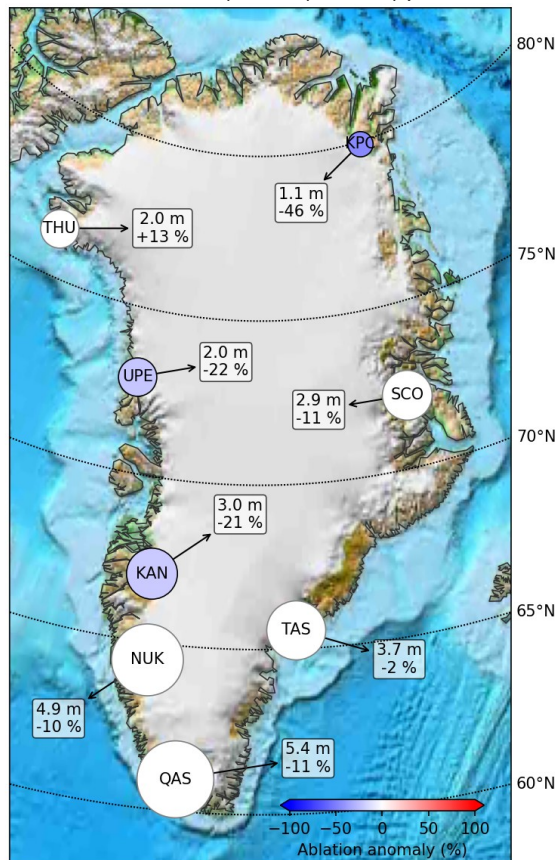
Aasaanera Kalaallit Nunaanni 2022-mi kingusissuklut aallartissimavoq, junimilu arlaleriarluni annertuumik nittaattarsimalluni aatsitaanerup nalaata aallartinnissaanut kinguarsaaqataasunik. Ulloq 28. maj tassaavoq ulluni tulleriinni pingasuni ulloq siullesq Sermersuup qaavata 5%-ianik anginerusumi aaffiusimasoq. Tamatuma aatsinneqarnerup nalaata aallartinnera nalunaaqutserpaa. Piffissami 1981-2021-mut agguaqatigiissitamut naleqqiullugu ullunik marlunnik kingusinneruvoq.

Piffissaq aalluni peeruttup nalaa ulloq 30. juni aallartissimavoq, tamannalu kinguseqaluni. Piffissami 1981-2021-mut uuttorneqarsimasut agguaqatigiissitaannut naleqqiullugu ullunik 17-inik kingusinneruvoq, taannalu ukiuni 42-ni paasissutissanik katersuiffiusimasumi ukiup taassumap aalluni peeruttup nalaata aallartiffia kingusinnerpaat sisamaattut inissillugu. Naak Sermersuup qaavani 30%-imik anginerusumi aaffiugaluartoq, Kalaallit Nunaata kujataani 2021-mut naleqqiullugu annertuumik nittaassimavoq.

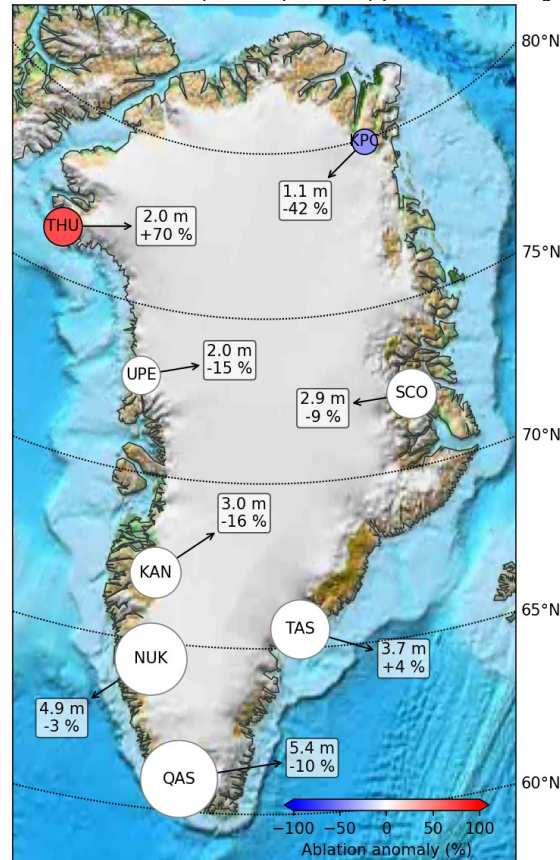
Suliniutip PROMICE-p Sermersuarpiami uuttortaavii namminneq pissusissamissut ingerlasut junimi nillissutsit Sermersuarmut tamarmut nalinginnaasumik nikinganeq -1 ataallugu uuttorsimavaat. Junimi aggustimilu uuttuinerit nalinginnaasumik nikinganeq +-1 iluanniissimapput (takuuk takussutissiaq 2).

Piffissaq aalluni peeruttup nalaa naallugu PROMICE-p uuttortaaviisa aatsitaaneq piffissami 2008-2022-mut agguaqatigiissitamut qanittoq uuttortarsimavaat. Taamaattorli Kalaallit Nunaata kitaata avannaa'tungaani aatsitsineq agguaqatigiissitamit anginerusimavoq, kangiatali avannaani aatsitsineq agguaqatigiissitamit mikinerusimalluni (saamiup tungaani takussutissiaq 2 takuuk).

Kalaallit Nunaat sermeq aalluni peeruttoq (2008-2022 tunng.)

Kalaallit Nunaat sermeq aalluni peeruttoq (1991-2020 tunng.)

Takussutissiaq 2: Nunap assingisa takutippaat 2022-mi PROMICE-p silasiorfiini atsinnerusumiittuni ilanngaatisassat ilanngaatigereerlugit aatsitaanerup assigiinngissusii (nalinginnaasumit allaasut) piffissanut 2008-2022-mut (qulleq imaluunniit saamerleq) aamma 1991-2020-mut (alleq – imaluunniit talerperleq) naleqqiullugit. (Najoqqutarisaq: Van As et al. (2016), nutarsagaq).

Aatsinneqarnerup nalaata aallartiffianut nassuiaatit tunngavigineqartut

Polarportalen-imi aatsinneqarnerup nalaata aallartiffianut nassuiaatit tunngavigineqartut assigiinngitsut marluk atorpavut:

Aatsinneqarnerup nalaata aallartiffia: Ullut malittuinnaat ikinnerpaamik pingasuusuni ulluat siulleq sermip qaavata 5%-ianik anginerusoq ullormut 1 mm-imik anginerusumik aaffiusoq.

Piffissaq aalluni peeruttup nalaata aallartiffia: Ullut malittuinnaat ikinnerpaamik pingasuusuni ulluat siulleq Sermersuup qaavanit ullormut gigatonimik (Gt) ataatsimik anginerusumik annaasaqarfiusoq.

Ulloq 2. septembari silaannaq kiallunilu isugutattoq Atlantikup qeqqata nalaaneersoq Sermersuup kitaata tungaatigut ingerlaarpoq. Silaannaq kiattoq aqaguani – ulloq 3. september – kangimut Sermersuup qaavatigut ingerlanneqarpoq, PROMICE-milu aamma silasiorfimmi GC-Net-simi (Greenland Climate Network) Syd-dome-mi 2900 meterinik qutsitsigisumiittumi siallersimaneranik nalunaarsuisimapput. Aammattaaq uuttuisarfiit ilaanni ataatsimi Sermersuup kitaa sinerlugu nal. akunneri 24 iluanni 32 mm-imik angitigisumik sialussuarsimanera nalunaarsorneqarsimavoq.

Kiisalu aamma septembarip aallartinnerani Kalaallit Nunaata kitaani Kangerlussuarmi, Nuummi, Paamiuni, Narsarsuarmi Qaqortumilu aatsaat taama kiatsigisimanerit malugineqarput. Assersuutigalugu Nuummi kiassutsip 20°C anguaa anorersuurtut sakkortutigisumik anorlernerup

nalaani. Tamanna eqqumiippoq pissutigalugu Nuummi aasaanera naallugu kiannerpaasimasoq 17°C-iinnaammat.

Septembarimi piffissani allani marlunni kiattarsimavoq. Kingulliup nalaani Tunup sineriaani aamma assut kiattarsimanera malugineqarsimavoq, Tasiilamilu piterarsimalluni 53 m/s, tassa 191 km/t angullugit anoraasuartarsimalluni. Piteraqaq anoraavoq sermersuarmit aqqarsartoq, silaannat nillertut katerunnerat sinerissap eqqaani nunamut sisoornertut pitaraassinnaasoq.

Annaasaq ataatsimoortoq – initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat tamarmiusoq

Kalaallit Nunaata sermersua aatsaat sermimik anginerusumik pilersorneqarsinnaavoq qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat "plusimiippat" (SMB). Tamanna pisarpoq apinera aattumit annerugaangat. Kisianni Sermersuaq ingerlanerit allat aqqutigalugit aamma sermimik annaasaqartarpoq, tamakku annermik sermit uukkaasarnersigut sermillu avalequtaasa imaanut atasut aattarnersigut pisarpoq. Taakkunuuna annaasat SMB-imut ataqatigiissikkaanni ukiup ingerlaneranut "initussutsip oqimaassutsillu imminnut naleqqiunnerat tamarmiusoq" inernerisarpaa. Piffissamut sivilisuumut agguatigiissikkaanni noor'lu-miinnissaa kissaatiginarnerpaavoq, tassa imaappoq sermimik pilersorneqaranilu annaasaqarani, kisiannili taamaanngilaq.

Sermersuup sinaani nakkutiginniffiit, taakkunani sermip issussusia ilusaalu naluneqaratik, sermip aqquasaaraangagit qaammataasat aqqutigalugit qanoq sukkatigisumik tamanna pisarnersoq uuttorsinnaavarput. Sermip qanoq issutigineranik kisitsisit tamakku ataatsimut katigutsinnerisigut sermeq uukkaanikkut immallu iluani aalluni annaaneqartartup annertussusaa missiliorinnaavarput.

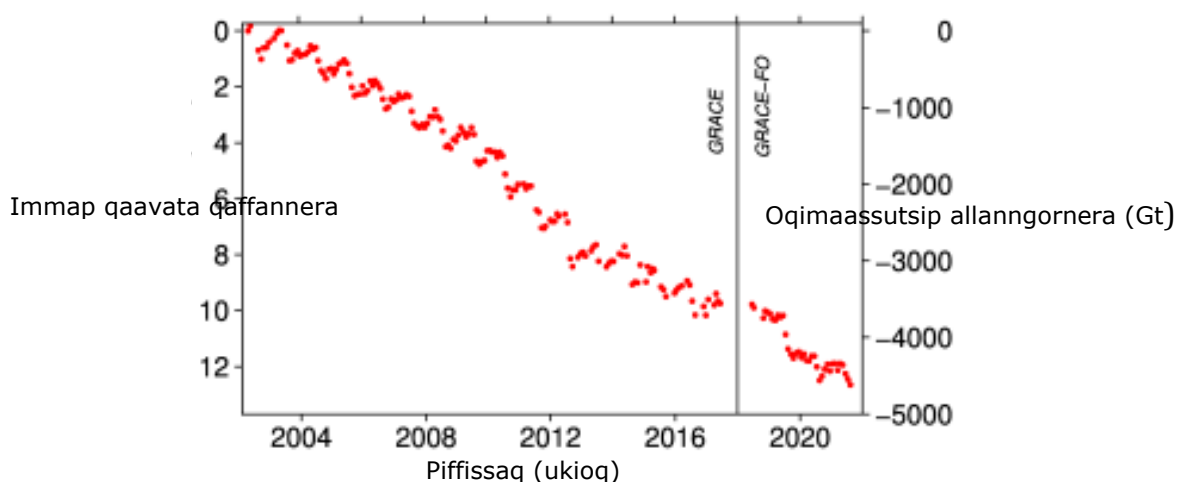
Kisitsisit taakku iluaqutigalugit sermersuup tamarmiusup "naatsorsuutai" nakkutigisinnaavagut, kisitsisillu takutippaat ukioq 2021-2022 uukkaanikkut imaanilu aannikkut kingumut sermimik annertuumik annaasaqarfiusimasoq, taamaakkaluarli ukiup siulianut minnerusumik.

Naak Kalaallit Nunaat 2022-mi kingumut sermimik aatsaat taama angitigisumik annaasaqarfiingikkaluartoq ukiut atasuinnaat 26-issarivaat pilersorneqarnermit anginerusumik sermimik annaasaqarfiusoq.

Kisitsisit taakku ataatsimut katitikkaanni naatsorsorneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaata sermersua piffisami 1. september 1986-imit 31. august 2022-mut sermeq 5.500 Gt missiliorlugit annaasimagaa. Taassuma naapertorpaa nunarsuarmi tamarmi immap agguatigiissillugu 12 cm missaannik qaffassimaneranut 1,5 cm-imik ilapittuuteqarsimaneq. Piffissaq ukiunik 20-nik sivilisussuseqartoq 1. september 2002-mit 31. august 2021-mut kisitsisinik GRACE-meersunik peqarfiusumi (ataaniittoq takuuk) annaasaq tassaavoq 4.352 Gt, immap 1,2 cm-imik qaffannera naapertorlugu.

Qaammataasat Sermersuup initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa tamarmiusup annaasaqarfiuneranik pukkinerulerneranillu suli nalunaarsuipput

Qaammataasat GRACE-t taakkununggalu taartaasut Nunarsuup nusussimanninnera uuttortartarpaat GRACE-FO-p Nunarsuup nusussimanninnerani allannguuteeqqat sermip oqimaassusaata allanngorneranit pisut uuttortartarpai. Tamakku aallaavigalugit Sermersuup oqimaassusaanut allannguutit naatsorsorneqarsinnaapput.

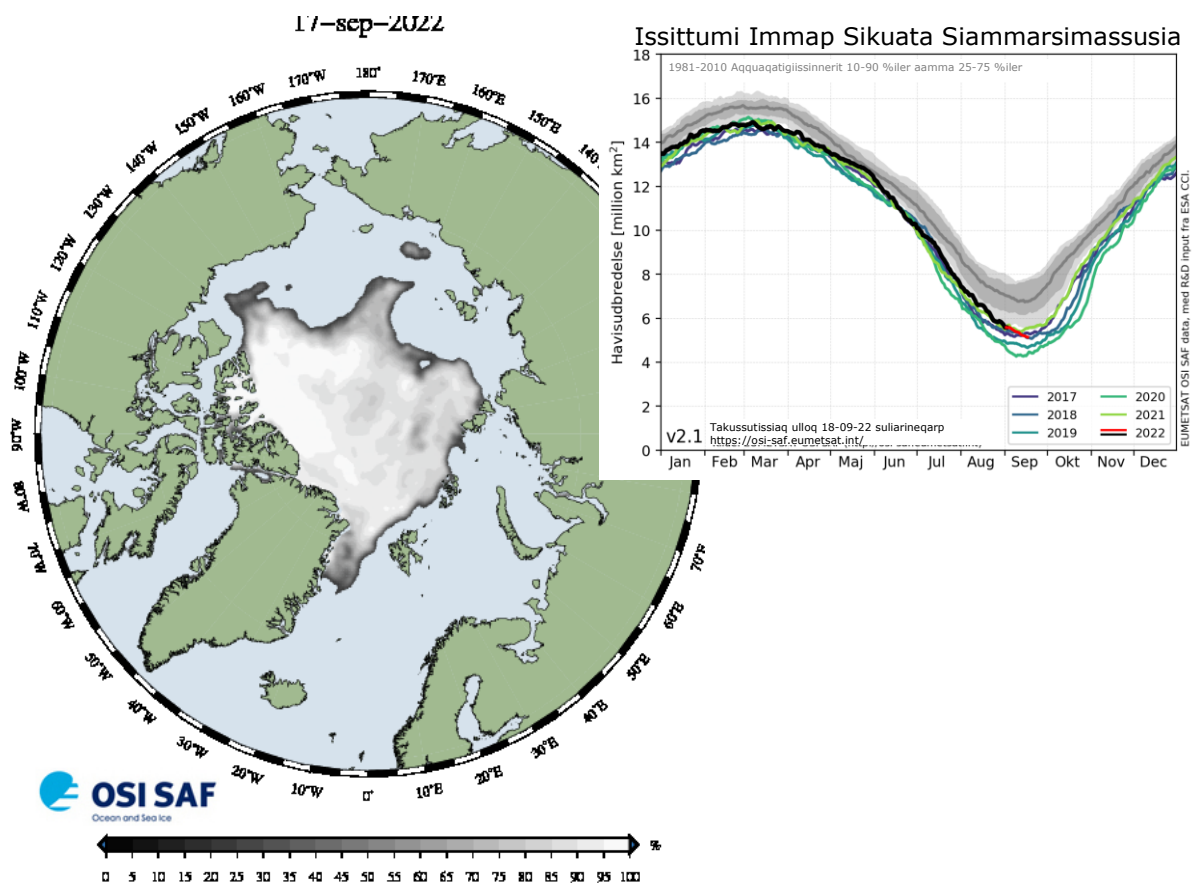
Takussutissiaq 3: Titartagartaliussami Sermersuup oqimaassusaata tamarmiusup qaammatikkuutaartumik allanngoriartornera takutinneqarpoq, GRACE-p aamma GRACE-FO-p suliaqartinneranni nalunaarsukkat tunngavigalugit Gt uuttuutigalugu. (1 Gt tassaavoq 1 mia. ton imaluunniit imeq 1 km³. 100 Gt-ip assigaa nunarsuarmi tamarmi immat 0,28 mm-imik qaffatsinneqarnerat). GRACE 2002-mi marsimi aallartinneqarpoq suliaqartinneralu 2017-imi oktobarimi naammassilluni. GRACE-FO 2018-imi maajimi aallartinneqarpoq taamaammallu aallartitsinerit taakku marluk akornanni nalunaarsugaateqanngilagut.

GRACE-mit aamma GRACE-FO-mit uuttuutaasut naapertorlugit Kalaallit Nunaanni sermersuup piffissami april 2002-mit august 2021-mut sermimik ataatsimut katillugit 4470 Gt missaannik annertutigisumik annaasaqarsimavoq. Taassuma immap qaavata 1,2 cm-imik qaffannera naapertorpaa, USA-llu tamaat imermik meterip affaanik itissusilimmik qallernissaanut naammalluni. Kisitsisit taakku initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunneranni kisitsisinut qulaani nassuiarneqartunut naapertuulluarpup. Eqqaamaqquneqarpoq suleriaatsit taakku imminnut attuumassuteqanngimmata.

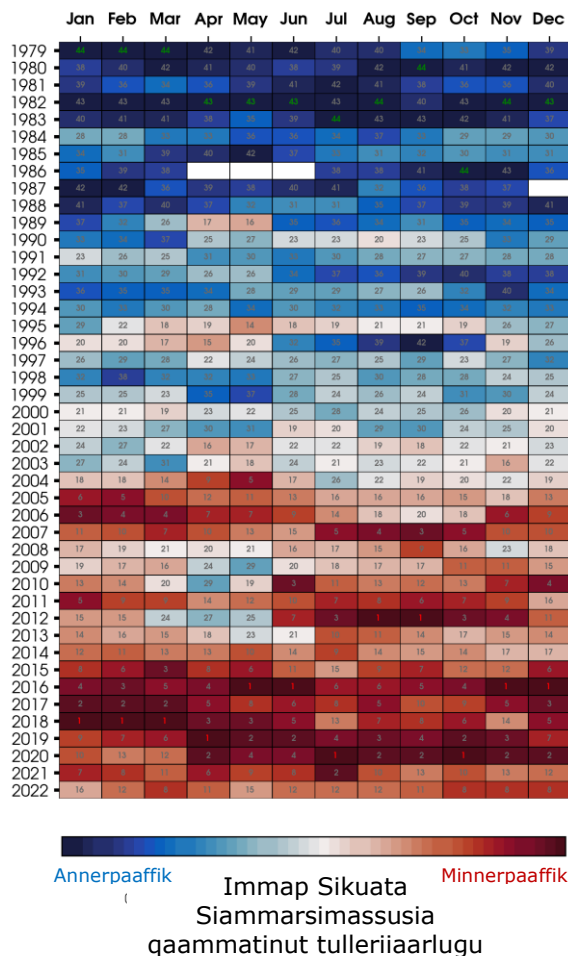
Immap sikuata 2022-mi siammarsimassuseq minnerpaat 9-aat anguaa

Issittumi immap sikuata siamasissusia minnerpaaq 2022-mi ullormi 17. septembarimi pivoq. Ulloq taanna immap sikua 5,137 mio. km²-isut siamasitsigisoq takuneqarpoq. Tassa imaappoq Issittumi immap sikuata siamasissusia ulloq taanna 1978-imiilli qaammataasat atorlugit immap sikuata siammarsimassusia nakkutigineqalermalli minnerpaat 9-attut inissittoq.

Septembarip qaammataani immap sikuata siamasissusia agguaqatigiissitaq minnerpaat 11-attut inissippoq, 5,390 mio. km²-isut siamasitsigaluni. Ukiut kingulliit 15 missaat sikup siammarsimassusii minnerpaatut rekorteqarfiusut amerlasuut sungiutilersimasagut eqqarsaatigalugit ukioq manna siornalu immap sikuata siammarsimassusia ataatsimut isigalugu rekortiliinissanut nutaanut qanillattorsimannginnerat ajunngitsuuvuq. Taamaattorli 1978-imiilli Issittumi immap sikuata siammarsimassusia suup tungaanut ingerlaqqajaanera erseqqissumik killup tungaanut ingerlavoq. Taamatut milliartortumik ingerlaqqajaaneq Issittup silaannaanut pitsaanngilaq, tassa immap sikua nunarsuup silaannaata aaqqissugaaneranut pingaaruteqaqimmat. Immap sikuata siamasissusia mikinerusup kingunerivaa immap ilaa anginerusoq taartumik qaalik, taamaattorlu Seqernup qinnguaanit nukissamik anginerusumik tigooraasarluni. Tamannalu ajortup tungaanut ingerlaneq aallartippaa, tassa Issittumi kissatsikkiartorneq sukkatsiinnarmagu.

Takussutissiaq 4: Ulloq 17. septembari 2022 immap sikuata siamasissusianut DMI'p titarniliussaa, tassa naatsorsuiffiup iluani ulloq sikup siamasissusia minnerpaaq. Nunap assinga titartagartaliussarlu EUMETSAT'ip OSISAF-iata sikut eqimassusiannut naatsorsuinerinik tunngaveqarput, takutippaalu immap arealii 15%-imit anginerusumik sikumik qallerneqarsimasut. (Najoqqutarisaq: Polar Portal).

Takussutissiaq 5: Takutitassiami takutinneqarpoq 1979-imili Issittumi pitsaassutsikkut tulleriiaarlugit sikup siammarsimassusii mikisut qaammammiit qaammammut ukiuilu. Kisitsisit karsimiittut takutippaat sikup siammarsimassusia naqqaniit pitsaassutsikkut tulleriiaarlugit (ocean.dmi.dk). Siamasissutsit paasissutissat ukunangaannersut tunngavigalugit naatsorsorneqarsimapput, OSI SAF (OSI 450), silaannaap pissusaanik nalunaarsuutaagallartoq ICDR, OSI-430-b kiisalu Near-Real-Time (NRT) naatsorsornissaannut nioqqutit ilaat. Aatsitaanerit rekortiusumik annertuut qaammatikkaartut aappaluttuupput. (Najoqqutarisaq: http://ocean.dmi.dk/arctic/sie_monthmean.php).

Issittumi immap sikuata siammarsimassusia

Issittumi immap sikuata siammarsimassusia amerikamiut NSIDC-anit aamma europamiut EUMETSAT-iannit - taannalu aqqutigalugu DMI-mit - misissoqqissaarneqartarpoq. Sullissiviit taakku marluk tamarmik nalunaarsuutit qaammataasaneersut assigiit tunngavigisarpaat kisianni imaani ammaannartumi sikullu sinaanni "perpaluk" assigiinngitsumik suliarisarlugit. Tamatuma kinguneranik siammarsimassusia pillugu titarnerit tamatigut assigiinneq ajorput. Europamiut kisitsisaataat nalunaarsuutit DMI-mi ilisimatuutut misissuisartuneersut aqqutigalugit qulaajarneqarsimapput, taakkulu ilaatigut atuagassiami The Cryosphere-mi saqqummersinneqarsimallutik.

Sikup siammarsimassusianik alapernaarsuinerit takutippaat aasakkut immap sikuata arealia 1970'ikkut naalerneranniilli ukiut tamaasa agguaqatigiissillugu 94.000 km² missaannik annikilliaartorsimasoq. Tamanna tassaavoq Danmarkip nunaata arealianit marloriaammik anginerusoq.